

Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting

Bureau Permanent Statistiques et Mesure de la charge de travail

Mythes over de werklastmeting

Ondanks de belangrijke inspanning vanuit het VBSW om via diverse kanalen alle betrokken actoren van de R.O. en in het bijzonder van de Hoven van Beroep, op de hoogte te brengen en te houden van de ontwikkelingen inzake het project werklastmeting, worden er hier en daar nog een aantal mythes rond werklastmeting bij de zetel in stand gehouden. Het is de bedoeling om deze hierna te ontcrachten. Daarbij dient men wel voor ogen te houden dat het project werklastmeting bij de zetel nog niet is beëindigd.

Mythe 1: het betreft enkel de werklastmeting van de magistraten

De werklastmeting behelst alle belangrijke categorieën van personeel: magistraten, griffiers, referendarissen (ook al stellen zich hier specifieke problemen) en diverse categorieën van administratief personeel. Er wordt bijgevolg een model (instrument) ontwikkeld om de werklast van elk van deze personeelscategorieën te meten.

Mythe 2: werklastmeting is te reduceren tot te verwerken volumes

De werklastmeting concentreert zich in eerste instantie op de behandeltijd nodig voor één volume-eenheid (wat nadien kan vermenigvuldigd worden met te verwerken of verwerkte volumes). Deze behandeltijd zal sterk beïnvloed worden door de manier van werken van bijv. magistraten, de onderlinge taakverdeling tussen bijv. magistraten en griffiers, de visie op de taken, de manier waarop externe factoren (openbaar ministerie, balie,...) hun rol spelen en de kwaliteit van deze hun werk, etc. Niet elk van deze factoren kan vandaag worden gekwantificeerd, maar de identificatie ervan is wel nodig om eventuele verschillen tussen de resultaten van bepaalde simulaties van het model van werklastmeting enerzijds en de reële toestand anderzijds te kunnen begrijpen.

Mythe 3: het model werklastmeting zou alleen maar rekening houden met het soort product

In het actuele model worden diverse producten onderscheiden: een zedenzaak is niet te vergelijken met een fiscale zaak, een behandeling van een voorlopige hechtenis is anders dan beslissingen in B.O.M.-zaken,... In totaal zijn er thans bijv. 12 KI-producten en 14 correctionele producten. Maar per product worden nog eens onderverdelingen gemaakt, rekening houdend met specifieke karakteristieken (rondtrekkende daderbenden zijn niet te vergelijken met klassieke diefstallen, georganiseerde drugtrafiek is iets anders dan een "gewone" drugszaak,...) en/of gelieerd aan factoren als aantal partijen, conclusies enz. Voor elk van deze onderverdelingen (properties) worden aparte behandeltijden voorzien, veelal zelfs meer dan één omdat deze tijd zal afhangen van organisatorische elementen: specialisatie, invulling van de diverse functies,...

Mythe 4: werklastmeting is te herleiden tot gemiddelde tijden van gemiddelde producten

Een dergelijke rudimentaire statistische benadering houdt onvoldoende rekening met allerhande o.a. hierboven opgenoemde factoren. Bij de ontkrachting van mythe 3 is al duidelijk gebleken dat het weinig zinvol is om van een gemiddeld product of een gemiddelde tijd te spreken.

De in het model vooropgestelde tijden zijn dan ook niet zomaar gemiddelden, maar zijn gebaseerd op het appreciëren van via verschillende bronnen en methoden bekomen tijdselementen. Het gaat daarbij om tijdschrijfoefeningen, interviews (zie verder onder mythe 5), observaties, tijdsregistraties, observaties, simulaties. Bij de appreciatie speelden experts van op het terrein een grote rol (zie mythe 6). Voor sommige bekomen gegevens werden statistische parameters berekend: niet alleen een rekenkundig gemiddelde, maar ook mediaan, standaardafwijking, etc.

Mythe 5: de in het model werklastmeting voorgestelde tijden zijn alleen maar gebaseerd op interviews met een klein aantal magistraten

Bij de ontkrachting van mythe 4 is al gebleken dat interview(gegeven)s slechts één bron en methode tussen andere waren. In totaal werden 58 personen geïnterviewd om te komen tot de producten en om een eerste inventaris van werklastfactoren te komen, specifiek rond de behandelzeiten werden nog eens 63 interviews afgenomen. Deze interviews waren ruim op voorhand gepland en elke geïnterviewde werd niet alleen in kennis gesteld van de uit het interview onthouden elementen maar kreeg tevens de kans verder aan te vullen of te corrigeren. Meer dan welke andere methoden biedt deze methode immers de kans om vragen nader te omschrijven zodat ze niet verkeerd geïnterpreteerd kunnen worden, kwalitatieve elementen in rekening te brengen, zich niet te beperken tot een enge referentieperiode maar ook de evolutie van behandelingen over de jaren heen na te gaan. De via de interviews bekomen resultaten vormden (net als alle andere ingezamelde informatie) trouwens ook het voorwerp van groepsbesprekingen met door de vijf hoven aangestelde deskundigen.

Mythe 6: de werklastmeting wordt gevoerd door een "cel" en een "begeleidingscomité van hoge magistraten en hoofdgriffiers"

Het begeleidingscomité (BC) bestaat niet alleen uit hoge magistraten en hoofdgriffiers. Het is deze instantie die de thans gebruikte methodiek heeft goedgekeurd. De magistraat-projectleider (tevens hoofd van het VBSW waar onder andere diverse statistici deel van uitmaken) rapporteert naar dit BC. Deze magistraat-projectleider (MP) wordt ondersteund (inzake uitwerking methode en terreinwerk) door een equipe van de Commissie Modernisering (CMRO) (met zowel kennis van de rechterlijke orde als ervaring inzake werklastmeting en organisatievraagstukken). De inbreng van het terrein is echter in elk stadium en zeker bij de bepaling van de in het model te weerhouden tijden erg belangrijk. Zo werden naast de informatiesessies en de individuele interviews ca. 20 groepsdiscussies georganiseerd met pilootsites, niet-pilootsites, experts van alle hoven samen (en dit zowel voor KI-magistraten, KI-zittingsgriffiers, correctionele magistraten, correctionele zittingsgriffiers, vertegenwoordigers van de griffie).

Mythe 7: het opstellen van een instrument van werklastmeting kan op een paar maanden

Vanzelfsprekend kan een instrument opgesteld worden op relatief korte termijn. Wil men echter dat een model voldoende rekening houdt met de complexiteit van de realiteit

(variatie binnen producten, variatie van werkwijzen,...), (mee) gedragen wordt door de rechterlijke orde en ook daarbuiten geloofwaardig is, dan is het raadplegen van een groot aantal bronnen via diverse methoden en het bespreken van de bekomen gegevens met de betrokken actoren een noodzaak. En zeker wanneer dit moet gebeuren zonder zo weinig mogelijk te interfereren met de uitvoering van de kerntaken van de rechterlijke orde vergt dit de nodige tijd.

Dit is niet specifiek voor de werklasmeting van de zetel. Ook het opstellen van een meetinstrument van werklasmeting voor het openbaar ministerie heeft lang geduurd en is nog niet volledig het stadium van "nulmetingen" ontgroeid.

Ik hoop dat deze informatie heeft bijgedragen tot de nodige ophelderingen voor externe waarnemers aan dit project.

Brussel, 20 april 2010

Eric Beaucourt

Magistraat projectleider a.i. | Magistrat Chef de projet f.f.

02/210.56.22 - 0485 54 33 70 | eric.beaucourt@just.fgov.be | <http://www.vbsw-bpsm.be> | Leuvenseplein, 4 - 1000 Brussel | Place de Louvain, 4 - 1000 Bruxelles